

7. ZÁVĚR

Policejní část kriminální statistiky prošla za poslední rok zkušebním provozem vlastního systému. Ministerstvo spravedlnosti své systémy také stále zdokonaluje a přizpůsobuje potřebám praxe. V obou dosud nesjednocených systémech kriminální statistiky, které pro sběr a zpracování dat používá policie a justice, se udělalo mnoho práce, analýz a proběhlo mnoho diskuzí. Realizace budoucího možného sjednocení obou systémů stále naráží na řadu problémů a vyžádá si ještě mnoho práce a úsilí.¹⁹⁰ Před případným sjednocením obou systémů bude nejprve nutné přizpůsobit oba systémy tak, aby se mohla relevantní data předávat bez jakýchkoli překážek z jednoho systému do druhého.¹⁹¹

Kriminální statistika i projekt elektronizace justice jsou velmi zajímavé oblasti. Z poznatků kriminální statistiky se dá vycházet pro nejrůznější potřeby společnosti. Údaje kriminální statistiky by zase nevznikly bez kvalitního a logického systému.

Ke zpracování vytýčených úkolů této práce byla potřeba široká škála pramenů. Byly jimi nejen samotné statistické výstupy, kterých je velké množství a prostudování jejich struktury je velmi časově náročné a přínosné, ale hlavně metodické pokyny, nařízení, vyhlášky a zákony. Nezbytnou a velmi významnou součástí byly rozhovory s osobami, které kriminální statistiku zpracovávají. To je dle mého názoru nejspolehlivější a nejpocitivější cesta jak se dobrat k popsání stávajícího systému kriminální statistiky a k problémům, které jsou s touto oblastí spjaty.

Více jak roční odstup od dokončení předchozí práce Kriminální statistika v ČR a možnost jejího zdokonalování přinesl možnost zjistit, popsat a zhodnotit zkušenosti s nově zaváděnými systémy. V některých popsáných kapitolách došlo během roku k významným změnám či úpravám, jinde naopak problémy přetrvávají a prozatím se je nedaří uspokojivě vyřešit.

Jedním z cílů této práce bylo podívat se na zadané téma jinak, než jen z hlediska statistických výsledků. A sice pohledem, který by komplexně popsal kriminální statistiku

¹⁹⁰ Problémy a možnosti tohoto sjednocení jsou popsány v kapitole 6.

¹⁹¹ Pozn. nejširší shoda ohledně budoucího vývoje však panuje v názoru, že by se mělo jít cestou zjednodušení celého trestní řízení, dokazování u policie, dokazování u soudu. Tak aby bylo trestní řízení pružnější, rychlejší a systém by dokázal dobře reagovat na legislativní změny.

od samého počátku sběru relevantních údajů pro kriminální statistiku až po konečné výstupy.

Většina informací, které lze o kriminální statistice získat, se právě týká až těchto konečných výstupů. Protože ale tyto výstupy neříkají nic o tom, jakým způsobem byly údaje získány, jak se zpracovávají, kdo tyto údaje zpracovává, jak se předávají a jaký mají význam, bylo třeba poznat více, než jen které údaje se evidují a jakým způsobem se potom prezentují.

Vytýčen byl též úkol zmapovat aktuální systém a stav kriminální statistiky v České republice, prozkoumat a popsat vývoj a poznatky evidenčně statistického systému kriminality, poznat orgány kriminální statistiky, jejich činnost a úkoly. K tomu bylo nezbytné připomenout, jeho pravidla, metodiku, zákonnou úpravou a seznámit se se všemi změnami, ke kterým za poslední období došlo. V neposlední řadě též poukázat na význam kriminální statistiky.

V rámci těchto úkolů jsem se snažil popsat oba dosud samostatné systémy sloužící pro kriminální statistiku, jejich význam, strukturu, možnosti jejich budoucího vývoje a poukázat na potenciál zdokonalování kriminální statistiky.

Při popisu informačních systémů sloužících pro kriminální statistiku jsem pro doplnění přehledu uvedl i příklady a projekty systémům, které stojí mimo trestní řízení.

Chtěl jsem touto prací také ukázat, že statistika není jen nepřehledné množství tabulek, grafů a dalších číselných údajů, ale že výsledky kriminální statistiky mají svůj důležitý význam a možnosti jak s těmito výsledky pracovat. Snažil jsem se najít a uvést i dosud méně známé možnosti využití kriminálních statistik, které by mohly sloužit konkrétním potřebám společnosti.

Nelze opomenout, že se za konečnými výsledky kriminálních statistik skrývá činnost mnoha složek. Bez dobrého systému a odpovědných a školených pracovníků by výstupní údaje kriminálních statistik neměly žádný relevantní význam.

Z hlediska konfrontace cílů a výsledku mého studia této problematiky si dovoluji říci, že jsem vynaložil velké úsilí k tomu, abych systém kriminální statistiky a jemu sloužící informační systémy popsal co nejdůkladněji a pokusil se jej přiblížit odborné i laické veřejnosti. Studium systému kriminální statistiky mi umožnilo seznámit se s historií i současností vývoje informačních systémů sloužících kriminální statistice, s jejich rozdíly, klady i zápory, i s jejich možným budoucím vývojem, který směřuje ke sjednocení. Mohl jsem se do hloubky seznámit s nejdětalnějšími součástmi kriminální statistiky v ČR a též s možnostmi, které kriminální statistika přináší v ČR i mimo její hranice. Práce je tak obohacena o řadu zajímavých poznatků, které vyplynuly z velkého množství pramenů, ze kterých jsem mohl čerpat.

Nejprve ale bylo důležité tyto prameny najít, řádně se s nimi seznámit, prostudovat je a vybrat z nich to nejdůležitější pro potřeby této práce. Najít a získat podrobné informace pro splnění cílů této práce bylo celkově velmi obtížné. Hledá-li laik informace o kriminální statistice, nalézá většinou už konečné statistické výstupy, čísla a grafy. Mou výhodou však bylo to, že jsem mohl čerpat ze znalostí a zkušeností, které mi přinesla předchozí práce. I přesto bylo nutné orientovat se v nových informačních systémech, aktualizovat poznatky, které přinesly novelizace souvisejících předpisů, navštívit opakovaně příslušné pracovníky a seznámit se se zkušenostmi ze zkušebního provozu ETR a s dalším vývojem justičních informačních systémů.

Kromě dostupné literatury, statistických přehledů, článků z odborných časopisů, zpráv z internetu a dalších pramenů o kriminální statistice v ČR a kriminální statistice v zahraničí tak bylo velmi důležité kontaktovat a sejít se s pracovníky kriminální statistiky přímo na jejich pracovišti a mít možnost přímo sledovat jejich práci a konfrontovat poznatky z doposud prostudovaných materiálů s jejich vlastními poznatky získanými z praxe.

Byly to právě zde získané informace, které umožnily proniknout do hloubky systému kriminální statistiky. Opět jsem musel všechny získané informace třídit z hlediska potřeb této práce, neboť ne všechny se daly využít. Některé vyřazené informace by sice mohly jednotlivé části systému popsat ještě detailněji, šly by ale nad rámec zadání této práce, jiné by zase v konečném výsledku práci spíše odvedly od původního cíle a v neposlední

řadě proto, že se v některých případech týkaly důvěrných informací sloužících výhradně pro vnitřní potřeby rezortu a nebylo možné je použít.¹⁹²

I tak věřím, že zpracované údaje o systému kriminální statistiky a elektronizaci justice přináší ve výsledku velmi podrobné informace. V některých případech snad až příliš detailní, ale domnívám se, že pro dokonalé poznání problematiky velmi přínosné či alespoň zajímavé. Snažil jsem se proto v této práci ponechat, kromě důležitých, i všechny zajímavé informace a poznatky, kterých je v problematice kriminální statistiky, ale i v celé elektronizaci justice velmi mnoho.¹⁹³

Doufám, že se mi podařilo v této práci současný systém kriminální statistiky v ČR (policejní a justiční) dostatečně přiblížit, stejně jako popsat vybrané problémy kriminální statistiky ve vztahu k elektronizaci justice, a ukázat nejen význam a možnosti elektronického systému vedení kriminální statistiky a celého trestního řízení, ale i naznačit možnosti zdokonalování a pravděpodobného budoucího vývoje.

¹⁹² Týká se to hlavně řady metodik, návodů, vnitřních předpisů, informací z databází, resp. jejich nejpodrobnějších detailů, nejrůznějších postupů při vyplňování formulářů, detailních informací v rejstřících, způsobů ochrany osobních údajů apod. Řada údajů tak není přístupná k veřejnému rozšiřování.

¹⁹³ A to i za cenu mírného zahlcení podrobnými údaji.